

Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar

1 Kommunal väghållning av enskilda vägar

Leksands kommun kan åta sig väghållningen av enskilda vägar genom avtal med väghållningsorganisation som förvaltar enskild väg med allmännyttan inom kommunen. Förutsättningarna för detta redovisas nedan.

Syftet med kommunal väghållning är att ge en effektiv och rättvis förvaltning av kommunens infrastruktur med allmänt intresse.

2 Väghållningsorganisation

Med väghållningsorganisation (nedan **Väghållningsorganisation**) avses väg som förvaltas genom delägarförvaltning, samfällighetsförening eller annan säkrad juridisk rätt till vägområdet.

Exempel på sådana är:

- Gemensamhetsanläggning med delägarförvaltning eller samfällighetsförening
- Frivillig väghållningsorganisation med juridisk rätt till vägområdet
- Enskild väghållare

3 Ramarna för kommunal väghållning

Kommunen upprättar årligen en vägunderhållsplan och avsätter en budget för denna. Planen omfattar de gator och vägar där kommunen har huvudmannaskap, samt de gator och vägar där kommunen har skötselavtal med enskilda väghållare av Drift och Underhåll.

Trafikverkets råd och riktlinjer är vägledande för hur kommunen utför Väghållning.

Väghållningen av enskilda vägar med avtal ska utföras enligt samma principer för väghållning som kommunen tillämpar för gator och vägar där det är kommunalt huvudmannaskap.

Vägledande för Drift och underhåll av enskilda vägar som kommunen sköter skall även vara aktuell version av Trafikverkets publikation *"Drift och underhåll av enskilda vägar"*

Leksands kommuns *"Anvisning för grävning i gator, vägar och allmän mark"* gäller för berörda vägar.

3.1 Vägorganisationer som kan erhålla kommunal väghållning

Väghållningsorganisation som förvaltar enskild väg som är av allmänt intresse kan ansöka om kommunal väghållning.

3.1.1 Intagande i kommunal förvaltning

Vägar som inte tidigare har avtal om kommunal förvaltning kan ansöka om detta till kommunen.

För att beviljas kommunal förvaltning ska vägen uppfylla följande kriterier:

1. Vägen utgör angöring för fast boende (folkbokförd på bostad längs vägen) som ingår i Väghållningsorganisationen.

2. Vägen hålls öppen för allmän trafik året runt.

Även om vägen uppfyller kriterierna så kommer en bedömning behöva göras om vägen anses vara av allmän nytta samt om vägen effektivt kan skötas av kommunen.

3.1.2 Övergångsregler:

Alla enskilda vägar där kommunen före 2025 ansvarat för utförande av Väghållningen (cirka 32,8 mil väg) kan ingå i avtal mellan enskilda väghållare och kommunen. Dessa vägar erbjuds att ingå i Avtal direkt och utan någon egenfinansierad upprustning.

4 Drift och serviceåtgärder

- Vinterväghållning Snöröjning
 - Halkbekämpning
 - Svallisrivning, ishyvling
 - Upptining av frusna vägtrummor
- Barmarksrenhållning inkl. Sandsopning (belagd väg)
- Dikesrensning och dikesslätter, en gång per år
- Rensning av trummor
- Hyvling eller sladdning (grusväg) 1 - 2 ggr per år
- Dammbindning (grusväg)
- Beläggningsunderhåll
- Reparation av mindre skador; lappning och potthålslagning

- Skötsel, underhåll och utplacering av trafikanordningar (såsom vägmarkeringar, vägmärken och trafiksignaler)
- Drift av befintlig gatubelysning (underhåll och förnyelse samt elförsörjning)

5 Förebyggande underhåll

- Grusning
- Dikning
- Förstärkning av bärigheten
- Punktåtgärder för att öka trafiksäkerheten
- Utbyte av vägtrummor samt anpassning av trumdimensioner

6 Vidmakthållande underhåll

Vidmakthållande underhåll sker enligt plan och utifrån avsatt budget. Rekommenderade intervall för åtgärder listas nedan. Bedömning av behov görs innan utförande utefter återkommande besiktningar av vägarna.

- Grusväg, nytt slitlager minst vart 5:e år
- Grusväg, omdikning vart 5:e år
- Belagd väg, ny beläggning minst vart 25:e år
- Belagd väg, omdikning vart 10:e år
- Reparationer som återställer vägens funktionalitet.

6.1 Prioritering av underhållsåtgärder

Vid prioritering av underhållsåtgärder skall hänsyn tas till nedanstående faktorer.

- Om vägen erhåller statsbidrag
- Om vägen har höga trafikflöden
- Om vägen har hög andel genomfartstrafik
- Om vägen leder till allmännyttiga inrättningar
- Om åtgärden avser att:
 - tillskapa eller förbättra vändmöjlighet, centrala uppsamlingsplatser,
 - mötesplatser med flera åtgärder för att trygga samhällsnyttiga verksamheter
 - höja trafiksäkerheten, främst för oskyddade trafikanter
 - samordna upprustning eller förbättring av den enskilda vägen med anslutande åtgärder som kommunen ska vidta

- åtgärda brister (framkomlighet) som påtalats av blåljusmyndigheter eller kommunens driftorganisation
- åtgärda brister som bedöms medföra allvarliga risker
- åtgärda brister som har noterats av Trafikverket på vägar med statsbidrag

7 Standardhöjningsåtgärder och nyproduktion

Standardhöjning av väg beslutas politiskt och införs i kommunens vägunderhållsplan

I kommunens åtagande enligt detta avtal ingår inte byggande av väg. Till byggande av väg räknas nyanläggning och ombyggnad av väg till högre funktionalitet.

Initiativ till att föreslå standardhöjning av väg kan göras av både kommunen och enskilda väghållare. Kan omfatta exempelvis breddning, övergång från grusväg till asfaltsbelagd väg eller anläggande av ny vändplats. Införande och finansieringsbeslut av sådant initiativ görs i kommunens vägunderhållsplan via politiskt beslut.

Enskilda väghållare som på egen hand skulle vilja genomföra åtgärder på vägar där de är huvudman kan på egen hand bekosta och utföra detta. Godkännande av kommunen behöver inhämtas då dessa åtgärder kan innebära ändrade förutsättningar för kommunens väghållning.

I de fall kommunens regelverk för väghållning kräver standardhöjningar som exempelvis vändplaner, mötesplatser, dikning etc. ansvarar kommunen för finansiering och genomförande. Om detta innebär att omförrätningskostnader uppstår för Lantmäteriet, ansvarar kommunen för Lantmäteriets kostnader.

8 Kommunal vägunderhållsplan

Leksands kommun upprättar en vägunderhållsplan som fastställs politiskt en gång om året.

Planen omfattar de gator och vägar där kommunen har huvudmannaskap, samt de gator och vägar där kommunen har skötselavtal med enskilda väghållare av Drift och Underhåll.

De åtgärder som utförts och uppstådda kostnader hålls redovisade, med hänvisning till beslut som tagits.

9 Besiktning

Vägarna besiktigas av enskilda väghållare och kommunen tillsammans, vart 5:e år eller efter påkallat behov av någon part. Påtalade åtgärdsbehov protokollförs och överenskomna åtgärdsbehov överförs därefter till kommunens vägunderhållsplan.

Statsbidragsberättigade vägar besiktigas av Trafikverket, kommunen och enskilda väghållare tillsammans, vart 5:e år. Av Trafikverket påtalade åtgärdsbehov protokollförs och överförs

därefter till kommunens vägunderhållsplan. (Se även under rubrikerna Statsbidrag och Avtalens giltighetstid).

I det fall tvist uppstår mellan kommunen och enskilda väghållare avseende besiktning av enskild väg, har enskilda väghållare rätten att kräva att en opartisk och certifierad besiktningsman genomför vägbesiktningen på kommunens bekostnad.

10 Tillgång till vägområde

Avtalet innebär att Leksands kommun får full tillgång till vägområdet.

Kommunen ansvarar i samverkan med väghållningsorganisationen för att det i samband med driften och underhållet av vägområdet finns dokumenterade avtal eller ledningsrätter som redovisar ledningars belägenhet i syfte att förhindra skada vid åtgärder i vägområdet.

11 Statsbidrag

Enskilda väghållare överlåter under avtalstiden erhållna statsbidrag för väghållningen till kommunen samt bemyndigar kommunen att uppbära statsbidragen.

Kommunen ansvarar för att statsbidrag söks samt bevakar förändringar i bidragssystemet.

Kommunen skall på begäran samt minst vart 5:e år inför besiktning redovisa till enskilda väghållare hur statsbidragen använts.

12 Ansvar

Kommunen svarar för trafiksäkerheten och för att erforderliga åtgärder vidtas från trafiksäkerhetssynpunkt och åtar sig ansvaret för eventuella skador på person och egendom som kan uppkomma till följd av bristande trafiksäkerhetsåtgärder eller försumlighet i väghållningsutförandet.

13 Beslut

Leksands kommun avgör via delegation vem/vilka som får teckna för kommunen.

Kommunens beslut delges Väghållningsorganisationen skriftligen via etjänst till angiven mejladress.

14 Avtalens giltighetstid, byte av huvudmannaskap och hantering av eftersatt underhåll

Avtalen gäller tillsvidare.

När enskild väg med avtal byter enskilt huvudmannaskap till kommunalt huvudmannaskap, upphör detta avtal automatiskt att gälla samtidigt som vägen/gatan blir kommunal.

Om Kommunen vill säga upp avtalen kan de göra det efter politiskt beslut under förutsättning att själva frånträdet sker först efter ett mellanliggande kommunalval och att en oberoende besiktning har genomförts. Kommunen bekostar i ett sådant fall nödvändiga underhållsåtgärder innan överlämning till enskilda väghållare, om det visar sig att vägen är i eftersatt underhåll.

Om kommunen sagt upp avtalet och ny anläggningsförrättning erfordras med hänsyn till ändrade förhållanden, åtar sig kommunen att ansöka om och bekosta en sådan förrättning.

Om enskilda väghållare vill säga upp avtalet för att anlita annan utförare av Drift och Underhåll än kommunen, överenskommes uppsägningstiden, eller om det är tvistigt, ett år.

Johan Fändriks (ByP)
Oppositionsråd